

สารบัญ

บทที่ 1	1
ความรู้พื้นฐาน	1
สาร ธาตุ และ อะตอม	1
โครงสร้างอย่างง่ายของอะตอม	1
โมเลกุล	2
พลังงานยึดเหนี่ยว การแตกตัวและการเกิดสภาวะไอออน	3
แรง หรือ สนาม	5
แรงแม่เหล็กไฟฟ้า	5
แคแตรเซอริสติกเอ็กซ์เรย์และออกเกอร์อิลีคตรอน	7
ความสัมพันธ์ของมวลและพลังงาน	8
บทที่ 2	11
นิวไคลด์และขบวนการเกิดกัมมันตภาพรังสี	11
นิวไคลด์และการจัดแบ่งพวกของนิวไคลด์	11
โครงสร้างนิวเคลียร์และสภาวะไอออนของนิวไคลด์	11
นิวไคลด์รังสีและเสถียรภาพของนิวไคลด์	12
อนุกรมหรือลูกโซ่กัมมันตรังสี	13
ขบวนการของกัมมันตรังสีและกฎการคงตัว	14
การสลายตัวให้อนุภาคอัลฟา	15
การเบี่ยงอนุภาคเบตา	15
การสลายตัวให้รังสีแกมมา	19
ฟังก์ชันการสลายตัว	21
บทที่ 3	27
แอกติวิตี รังสี กฎการสลายตัว ครึ่งชีวิตและสถิติทางรังสี	27
คำจำกัดความของแอกติวิตี รังสีและหน่วยที่ใช้ในการวัด	27
กฎการสลายตัว	28
การคำนวณมวลของสารตัวอย่างกัมมันตภาพรังสี	29
แอกติวิตีจำเพาะ	30
การสลายตัวตามกฎเอกซ์โพเนนเชียล	31
ค่าครึ่งชีวิต	33
ปัญหาที่เกิดจากการสลายตัวของสารกัมมันตรังสี	34

อายุเฉลี่ย (T_{av})	36
ค่าครึ่งชีวิตชีวภาพ	36
ค่าครึ่งชีวิตยังผล	37
สถิติการสลายตัวของกัมมันตภาพรังสี	38
บทที่ 4	43
การผลิตนิวไคลด์รังสี	43
วิธีการผลิตนิวไคลด์รังสี	43
การใช้เครื่องปฏิกรณ์ปรมาณู	43
การใช้เครื่องเร่งอนุภาคหรือไซโคลตรอน	44
การผลิตโดยการแตกตัว	46
หลักพิจารณาทั่วไปในการผลิตนิวไคลด์รังสี	47
การผลิตนิวไคลด์รังสีอายุสั้นโดยการใช้เจเนอเรเตอร์	47
หลักการของเครื่องเจเนอเรเตอร์	48
รายละเอียดของเจเนอเรเตอร์ทั่วไป	51
บทที่ 5	55
เภสัชรังสี	55
การออกแบบและพัฒนาเภสัชรังสี	55
การควบคุมคุณภาพ	58
เภสัชรังสีติดฉลากด้วยเทคนิคซีเอ็ม-99 เอ็ม	59
สารประกอบติดฉลากด้วยไอโอดีนรังสี (^{131}I และ ^{123}I)	64
สารประกอบติดฉลากกับนิวไคลด์รังสีอื่น	65
แกชกัมมันตรังสี	66
ประโยชน์เภสัชรังสีในการรักษาโรค	67
บทที่ 6	69
อันตรกิริยาของรังสีพลังงานสูงกับวัสดุกัน	69
อันตรกิริยาของอนุภาคมีประจุ (10 keV ถึง 10 MeV)	69
ทฤษฎีกลไกของการเกิดอันตรกิริยา	69
ข้อแตกต่างระหว่างอนุภาคมีประจุที่เบาและหนักกว่า	70
พิสัยของอนุภาคมีประจุ (R)	71
องค์ประกอบที่มีผลต่อค่าพิสัย R	72

การเกิดเบรมสตราห์ลิ่ง (Bremsstrahlung)	73
Stopping Power (S)	73
Linear Energy Transfer (LET)	73
ข้อแตกต่างระหว่าง LET และ Stopping Power, S	74
การสลายตัวของโพสิตรอน	74
อันตรกิริยาของรังสีเอ็กซ์ (X-rays) หรือรังสีแกมมา (γ -rays) (10 keV ถึง 10 MeV)	74
การลดค่าและการทะลุผ่านของรังสีเอ็กซ์หรือแกมมา	74
สัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงมวล μ (mass)	77
สัมประสิทธิ์การลดทอนเชิงอะตอม μ (atom)	77
กลไกการเกิดอันตรกิริยา	78
ลักษณะที่ค่า μ (เชิงมวล) และ μ (เชิงเส้น) ขึ้นกับค่า Z	83
เปรียบเทียบขบวนการชนกันทั้งสามลักษณะ	83
อันตรกิริยาของนิวตรอน	83
บทที่ 7	85
การคำนวณโดสรังสี	85
นิยาม	86
พารามิเตอร์หรือข้อมูลที่จำเป็น	87
การคำนวณโดสรังสี	88
อัตราการผลิตพลังงาน	88
อัตราการดูดกลืนพลังงาน	89
อัตราโดส	90
โดสเฉลี่ย D	91
การคำนวณโดสรังสีอย่างง่ายโดยใช้ “S” แฟกเตอร์	92
โดสรังสีที่ได้รับจากการตรวจสแกน	97
บทที่ 8	99
การวัดสารรังสีพลังงานสูง	99
เราต้องการทราบอะไรบ้างที่เกี่ยวกับกัมมันตภาพรังสี?	99
จะใช้ประมาณใดเป็นตัวกำหนดคุณภาพของหัววัดกัมมันตภาพรังสี?	100
หัววัดบรรจุด้วยแกส	104
กลไกของหัววัด	104
ไอออนไนเซชันแชมเบอร์	106

หัววัดพรอพพอร์ชันนัล	107
หัววัดไกเกอร์มุลเลอร์ (GM)	108
หัววัดซินทิลเลชัน	109
ซินทิลเลเตอร์หรือตัวเปล่งแสง	110
ส่วนประกอบอิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ	111
การตอบสนองรังสีแกมมาพลังงานเดี่ยว (γ -rays)	114
FWHM และ การแยกพลังงาน	117
การแปรค่าเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอัตราขยายหรือแรงดันไฟฟ้าขนาดสูง	117
การเทียบมาตรฐานพลังงาน	118
การตอบสนองพลังงานรังสีแกมมาสองค่า	119
พิกทาคิวภูมิ	120
หัววัดแบบสารกึ่งตัวนำ	121
บทที่ ๑	123
การวัดรังสีแบบ อิน-วิโทร	123
ค่าประสิทธิภาพพัลส์ (E)	123
หัววัดซินทิลเลชันแบบหลุม	125
เครื่องนับวัดลิวทิลซินทิลเลชัน	129
ส่วนประกอบพื้นฐานของเครื่องมือ	129
การเตรียมอุปกรณ์เพื่อใช้ประกอบกับสารตัวอย่าง	131
ปัญหาในการเตรียมสารตัวอย่าง	131
บทที่ 10	133
การวัดรังสีแบบ อิน-วิโว ตอนที่ 1	
หัววัดและเครื่องสแกนเรคทิลิเนียร์ ปัญหาพื้นฐาน	133
ปัญหาพื้นฐาน	133
หัววัดการอัมพลของอวัยวะ	136
เครื่องมือสแกนอวัยวะ	138
เครื่องสแกนแบบเรคทิลิเนียร์	139
โบนเดนซิโตมิเตอร์	143
บทที่ 11	147
การวัดรังสีแบบ อิน-วิโว ตอนที่ 2	
เครื่องแกมมาคาเมรา	147

ชินทิลเลขันคามารา	147
คอลลิเมเตอร์	148
หัววัดและผลึกโซเดียมไอโอไดต์	15b
วงจรถ้าตำแหน่ง X, Y	151
อุปกรณ์แสดงผล	153
การสร้างภาพด้วยเครื่องชินทิลเลขันคามารา	156
การต่อเครื่องแกมมาคามารากับเครื่องคอมพิวเตอร์	158
ออปโตฟลูออโรสโคป	162
บทที่ 12	163
ลักษณะสมบัติในการทำงานและการควบคุมคุณภาพของอุปกรณ์สร้างภาพ	163
ค่าพารามิเตอร์แบบปริมาณที่ใช้ในการวัดสเปซเรโซลูชัน	163
พารามิเตอร์เชิงปริมาณสำหรับการวัดความไว	166
องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อสเปซเรโซลูชันและความไวของอุปกรณ์สร้างภาพ	167
เครื่องสแกนเรคทิลิเนียร์	168
เครื่องชินทิลเลขันคามารา	169
การลดค่าสเปซเรโซลูชันเนื่องจากการทะลุทะลวงผ่านเซปตา	171
การแปรค่าสเปซเรโซลูชันตามความลึก	171
ยูนิฟอร์มิตี และการทำงานที่อัตรานับวัดมีค่าสูงของเครื่องชินทิลเลขันคามารา	171
การควบคุมคุณภาพของอุปกรณ์สร้างภาพ	175
บทที่ 13	179
ความสามารถในการตรวจหา หรือ ความคมชัดสุดท้ายในภาพ	179
ความคมชัดของภาพ	179
สเปซเรโซลูชันและความไวของอุปกรณ์สร้างภาพ	180
สถิตินอยส์หรืออินฟอร์เมชันเคนซิตี	181
การสร้างภาพ 2 มิติจากข้อมูลการกระจายสารรังสีแบบ 3 มิติ	183
การกระเจิงแบบคอมป์ตันของรังสีแกมมา	184
การลดทอนพลังงาน	184
การเคลื่อนไหวของอวัยวะ (วัตถุ)	184
พารามิเตอร์ในการแสดงผล	185
การแปรของผลการวินิจฉัยเนื่องจากผู้สังเกต	185

บทที่ 14	187
อิมิตชันคอมพิวต์โทโมกราฟี	187
ทฤษฎีโทโมกราฟีภาพตัดขวาง	187
การสร้างภาพโทโมกราฟีด้วยโฟตอนเดี่ยว (SPECT)	192
โพซิตรอนอิมิตชันโทโมกราฟี (PET)	193
การสร้างภาพโทโมกราฟีในแนวยาว	197
บทที่ 15	199
ผลของรังสีต่อระบบชีวภาพ	199
กลไกการทำลายชีวภาพ	199
ปัจจัยซึ่งมีอิทธิพลต่อความเสียหายต่อชีวภาพ	200
ผลอันตรายต่อมนุษย์	201
ผลแบบเฉียบพลัน	202
ผลแบบระยะยาว	203
ผลของรังสีต่อตัวอ่อน	204
บทที่ 16	205
ความปลอดภัยในการทำงานกับนิวไคลด์รังสี	205
การลดเอ็กซ์โพเชอร์จากคัมกัมเนตรังสีจากภายนอก	206
การหลีกเลี่ยงการเปราะเปื้อนภายในร่างกาย	209
ภาคผนวก ก.	211
ลักษณะสมบัติทางฟิสิกส์ของนิวไคลด์รังสีที่ใช้ในเวชศาสตร์นิวเคลียร์	211
ภาคผนวก ข.	214
หน่วย CGS และ SI	214
ภาคผนวก ค.	215
ตารางเอกซ์โพเนนเชียล	215
หนังสืออ้างอิง	216
บรรณานุกรม	217